

տիայի անվիճելի հաղթանակն է: Դա ոչ միայն առօրյա իրականություն է, այլև կենցաղ, մեր սովորական ու բնական կյանքը:

Այս բոլորի կենսարար ոգին մեծ Ստալինն էր, որը, հակառակ ամեն տեսակ դժվարությունների, կարողացավ իրեն արգարացնել

պատմության առջև: Սրանով է նա ապրում մեր մեջ, ողջ մարդկության մեջ, դիտության մեջ: Մարմնապես նա հեռացավ մեզանից, բայց նրա ոգին, ստեղծագործական միտքը և գործը կապրեն ընդմիշտ: Ֆիզիկական մահը մտքի տիտանների համար մահ չէ:

ԱՂԱՎՆԻ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ

ՀԱՎԵՐԺ ՓԱՌԲ ՍՏԱԼԻՆԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ

Մարտի 5-ին, երեկոյան ժամը 9-ը 50 րոպե անցած, ծանր հիվանդությունն վերջ բախելն զարեցավ մարդկային մտքի պայծառության, սրտի ազնվության ու կամքի հզորության ամենափայլուն ներկայացուցչի, ամբողջ մարդկության, և առանձնապես ճնշված ու փոքր ժողովուրդներու ազատ ու երջանիկ կյանքի համար քրտնաջան մտածողի, սովետական ժողովուրդներու սիրելի առաջնորդի՝ Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ Ստալինի մեծ սիրտը:

Մարդկային պատմության մեջ շատ են ծներ ու մահացեր խոշոր դեմքեր, սակայն անոնցմե և ոչ մեկուն մահը այնքան բազմամիլիոն մարդոց սիրտը չե լեցուցած վշտով, որքան Ստալինի մահը: Երբեք նույն մահան վշտահար մարդոց բազմությունը բաղկացած չէ եղբի այնքան բազմաթիվ ու ալյազան ազգություններ, որքան Ստալինի մահվան պարագային:

Որքան որ տարածությամբ անսահման, բնություն՝ ջերմ ու երախտազեղ, ծավալով՝ միջազգային ու բազմիմաստ էր՝ երեք տարի առաջ տեղի ունեցած Ստալինի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված տոնակատարությունը, որչափ որ այդ տոնակատարությունը առիթ մըն էր հարգանքի ու երախտագիտության անխախտ ցույցի՝ մարդկային երջանկություն ու քաղաքակրթությունը ֆաշիստական ստրկացումն ազատագրող հզորագույն մարդասերի նկատմամբ, նույնքան և ավելի անսահման, ջերմ ու երախտազեղ, միջազգային ու բազմիմաստ է հիմա այն վիշտը, որ պատեր է աշխարհի ամեն ազնիվ մարդոց սրտերը, նույն այդ մեծ մարդու, ժողովուրդներու իրավահավասար եղբայրակցության ու խաղաղության մեծագույն բարեկամի՝ սիրելի Ստալինի մահվան առիթով:

Այս հանգամանքները ունին իրենց խորունկ պատճառները: Ատոնց գաղտնիքը կկայանա ամենին առաջ այն բանի մեջ, որ մտքի, սրտի ու կամքի արտասովոր հատկություններով օժտված էր Ստալինը, նաև այն բանի մեջ, որ աշխարհի ամեն ժողովուրդներ-

ուն և ազնիվ մարդոց ամենահրատապ ու ամենակենսական հարցերն էին այն խնդիրները, որոնց կարգավորման և իրագործման համար նվիրաբերեց ան իր ամբողջ գեղեցիկ ու վեհ կյանքը:

Թեև մեզմե ֆիզիկապես հեռացավ մեծ Ստալինը, սակայն անոր կերպարը հավիտյան կմնա ապագա սերունդներու սրտերու մեջ՝ որպես ոգեշնչող խորհրդանիշ ազատ ու երջանիկ կյանքի, ստեղծագործական ու խիզախ խոհերու, մարդկայնական ու վեհ բոլոր ձգտումներու:

Սովետական Միության բազմահազարդ երկավարի, ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկության ամենահարազատ բարեկամի՝ մեծ Ստալինի մահը սզացող բազմամիլիոն ժողովուրդներու մեջ առանձնապես խոր է ու անսահման հայ ժողովրդի վիշտը, թե՛ իր հարազատ Հայրենիքի և թե՛ Սփյուռքի մեջ:

Հանձին Ստալինի՝ հայ ժողովուրդը կորսնցուց իր ճշմարիտ ազատարարին, որ ոչ միայն փրկեց զայն իմպերիալիստական պետություններու աջակցությամբ ու թրջական բարբարոս ձեռքերով կատարվող ֆիզիկական բնաջնջումն, որ ոչ միայն փրկեց զայն ու անոր Հայրենիքը՝ հայ ժողովրդի դիմելիք թշնամիներու ու կեղծ բարեկամներու ձեռքերին, այլ վերականգնելով անոր դարեր առաջ կորսնուցած պետականությունը, իր հայրական անմիջական հոգածությունը աճեցուց ու զարգացուց զայն, խեղճով ու աղքատ Հայաստանը վերածեց աշխարհի մեջ ամենաառաջավոր կարգերով օժտված հզոր պետության, որ Ստալինյան կոնստիտուցիայի (սահմանադրության) արևի տակ, որպես իրավահավասար մեկ անդամը ՍՍՄԽ բազմազգ ընտանիքի, կանգնեց է աշխարհի քաղաքականության առաջնորդների վրա և ազատ, խաղաղ ու երջանիկ պայմաններու մեջ կկառուցե իր ավելի պայծառ ու շքեղ ապագան:

Ստալինը, որպես հայ ժողովրդի հարազատ հայրը, լսեց նաև հայրենակարոտ սփյուռքահայության ձայնը և սրտառու կո-

շով Սովետական Հայաստանի դռները բացավ տասնյակ հազարավոր բազմություններու առջև, որոնք հիմա ձեռք-ձեռքի տված, իրենց ի սպաս են դրեր իրենց հարազատ Հայրենիքի ա'լ ավելի ծաղկմանն ու հզորացմանը:

Հայ ժողովրդի ամեն մի զավակի մտքին ու սրտին մեջ Ստալինը ունի իր հարազատ ու ջերմ անկյունը:

Իր և իր Հայրենիքի ազատարարի ու մեծագույն բարեկամի նկատմամբ հայ ժողովուրդը ցուցաբերեց իր անհուն շնորհակալությունն ու երախտագիտությունը անով, որ Հայաստանի մեջ սովետական կարգերու հաստատման 30-րդ տարեդարձի առիթով, Երևանի արևելյան գեղածիժաղ բարձունքին կանգնեցուց Ստալինի այնքան վեհ ու շքեղ քանդակը:

Իսկ անոր մահեն հետո հայ ժողովուրդը նույն այդ շնորհակալական ու երախտագի-

տական պարտքը կկատարե՝ կառուցելով ա'լ ավելի լուսավոր ու երջանիկ ապագան, որպես ավելի շքեղ ու խոսուն քանդակ՝ անմահ Ստալինին:

Հայ ժողովուրդի, անոր Հայրենիքի ազատարարի ու մեծագույն բարեկամի ֆիզիկական կորուստը անհուն վշտով է լեցուցեր իմ սիրտը, որ մեկ կողմեն կհավատա, որ Ստալինի հիշատակը արժանավոր կերպով հարգած կըլլանք միայն այն ժամանակ, երբ այդ վիշտը կփոխարկենք ստեղծագործական ուժի և կնվիրաբերենք զայն հանուն մեր մեծ Հայրենիքի ու հերոս ժողովուրդի ա'լ ավելի բարգավաճման, իսկ մյուս կողմ՝ վշտահար այս սիրտս կուգա ահա իմ շրթներու վրա՝ աղոթքի ջերմությամբ ու խորությամբ մրմընջելու:

«Հավերժ փա՛ռք Ստալինի հիշատակին»:

ԴՈՎՏ. Լ. ԱԼԹՈՒՆՅԱՆ

ՍՍՏԼԻՆԸ ԱՆՄԱՆ Է

Բնության անողորմ հարվածը ընդմիշտ կտրեց հանճարեղ և իմաստուն Ստալինի փառապանծ կյանքի թելը, կյանքի թելն այն մարդու, որ 35 տարիներ շարունակ ռզնշնչեց և առաջնորդեց սովետական ժողովուրդներին դեպի երջանիկ կյանք և խաղաղություն:

Այս վաղահաս կորուստը անշափ մեծ է և վշտալի՜ ո՛չ միայն Սովետական Միության, այլև ամբողջ աշխարհի առաջադեմ ժողովուրդների համար, իսկ հայ ժողովրդի համար՝ է՛լ ավելի մեծ:

Սովետական Միության ընտանիքի մեջ մեր փոքր Հայաստանը այսօր դարձել է ծաղկած մի երկիր՝ իր հոյակապ շինարարությունով, առաջավոր արդյունաբերությամբ և սոցիալիստական գյուղատնտեսությամբ, կոլտուրայով ու գիտությամբ: Այս բոլորը պարտական ենք ուռա մեծ ժողովրդին, Սովետական Միության Կոմունիստական պարտիային և անձամբ անմահ զուլգին՝ Լենինին և Ստալինին, որոնք հարություն տվեցին հայ ժողովրդին, որ մահվան դռան էր հասել: Նրանց շնորհիվ ինձ նման հարյուր հազարավոր պանդուխտ հայեր հնարավորություն ստացան վերադառնալու իրենց նվիրական Հայրենիքը՝ նրա ծոցում վայելելու սովետական իրավակարգի բարիքները:

Երախտագետ հայ ժողովուրդը գիտակցում է այս բոլորը և մի արցունք ավելի ունի աչքերի մեջ՝ իր սիրելի հովանավորողի և հոգատար հոր մահվան առթիվ:

Ստալինի հիշատակը անմահ է: Մահը չի կարող մեր սրտերից հանել նրա անմահ կերպարը: Նրա գիտական ստեղծագործությունները, նրա վիթխարի գործերը հավերժ անմոռաց կմնան ներկա և գալիք սերունդներին մոտ:

Մեր սիրելի առաջնորդի հիշատակի հանդեպ մեր սերն ու հարգանքը արտահայտելու լավագույն ձևը, եղանակը՝ կլինի իր իսկ սիրածը. նա շէր սիրում ո՛չ արցունք և ո՛չ ողբ, նա սիրում էր գործը, ուստի աշխատենք նմանվել նրա անարատ կերպարին. յուրաքանչյուրս մեր վրա բաժին ընկած աշխատանքում ցուցաբերելով է՛լ ավելի նվիրվածություն և եռանդ, է՛լ ավելի սերտորեն համախմբվենք մեր հարազատ Լենինի—Ստալինի մեծ պարտիայի, մեր հարազատ պետության շուրջը:

Հանգի՛ստ թո հոգնատանջ և սուրբ աճյունին, ո վ սիրելի առաջնորդ:

Այս երկու խոսքը լինի փոխարենը մի բուռ ծաղկի՝ դրված թո շիրմի վրա, ո վ անմահ Ստալին: